

۱- نامِ تصنیف: چهره به چهره

۲- سازندهٔ آهنگ: قدیمی

۳- سرایندهٔ شعر آهنگ: طاهره کاشانی (قره‌العین)

۴- گامِ دربرگیرندهٔ آهنگ تصنیف: نوا

۵- ضرب آهنگ: $\frac{6}{8}$ و $\frac{6}{4}$

۶- گوشه‌ها و تیکه‌های شکل‌دهندهٔ ساختار تصنیف:

الف: گوشت (هم شاهد با نوا)^(۱)

ب: رهامی

پ: عراق

۷- جدولِ نمایشِ نتِ شاهدِ گوشه‌های شکل‌دهندهٔ تصنیف در گام‌های مختلف:

چپ کوک		راست کوک		
La گام	Sol گام	Re گام	Do گام	نام گوشه
La	Sol	Re	Do	گوشت
Fa#	Mi♭	Si♭	La♭	رهامی
Re	Do	Sol	Fa	عراق

۱- گوشت را از درجهٔ چهارم نوا اجرا می‌کنند ولی در ساختار تصنیف فوق گوشت از پردهٔ نوا شکل گرفته و اصل تصنیف نیز بر همین مبنا است، بطوریکه بعضی این تصنیف را به نام ضریبِ گوشت می‌شناسند.

شعر تصنیف

گوشه‌های شکل دهنده ساختار تصنیف

<p>گوشت
(از اوّل نوا به چهارم از طرف یم)</p>	<p>۱- تا به تو اُفتَدَمِ نظر، چهره به چهره رو به رو
۲- (شرحِ دهمِ غمِ تو را، نکته به نکته مو به مو) 2</p>
<p>رهامی
(ششم به چهارم از طرف یم)</p>	<p>۳- ساقی باقی از وفا، باده بده سبو سبو
۴- مطرب خوش نوای را، تازه به تازه نو به نو</p>
<p>عراق و گوشت
(چهارم به چهارم) (یک اکتاوا)</p>	<p>۵- در پی دیدنِ رخت، همچو صبا فتاده‌ام
۶- (خانه به خانه در بدر، کوچه به کوچه کو به کو) 2</p>
رهامی	<p>۷- می‌رود از فراقِ تو، خونِ دل از دو دیده‌ام
۸- (دجله به دجله یم به یم، چشمه به چشمه جو به جو) 2</p>
$\frac{6}{8}$	
گوشت	<p>۹- ما را همه شب نمی‌بَرَدِ خواب
۱۰- ما را همه شب نمی‌بَرَدِ خواب
۱۱- ای خفته‌ روزگار دَریاب
۱۲- ای خفته‌ روزگار دَریاب</p>
رهامی	<p>۱۳- در بادیه تشنگان بِمُردند
۱۴- در بادیه تشنگان بِمُردند
۱۵- وز جِلِه به کوفه می‌رود آب
۱۶- وز جِلِه به کوفه می‌رود آب</p>

بخش و تجزیه شعر بر اساس ضرب آهنگ $\frac{6}{4}$

در صورتیکه کلماتِ ابیات شعر تصنیف مذکور را بر اساس میزانهای دو ضربی (در هر میزان دو نت سفید نقطه دار) به گونه‌ایی جداسازی و تفکیک کنیم تا ضرب اول هر میزان و بخش اول کلمه (یا نیم کلمه) ایی از شعر منطبق شوند، باید به صورت زیر بشماریم:

(۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و)

پس هنرجو برای اجرای صحیح ضرب آهنگ، باید کلیه کلمات یا نیم کلماتی که در یک میزان قرار گرفته را در زمان دو ضرب یا ۶ نت سیاه اجرا نماید.

مثلاً: برای کلمات: (سبب و سبب و) = یک میزان ۲ ضربی
(۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و)

و برای نیم کلمات: (تَدَم نَظَر) = یک میزان ۲ ضربی
(۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵ و ۶ و)

تذکره مهم (۱): در کلیه میزانهایی که شروع مصرعهای شعر در آن واقع شده است ضد ضرب وجود دارد (در جدول در ستون میزانهای اول و سوم) و برای اجرای صحیح ضرب آهنگ باید اول ۴ شماره بدهیم و روی شماره پنجم کلمه یا نیم کلمه از شعر را شروع می‌کنیم.

تذکره مهم (۲): از ردیف ۹ به بعد، ضرب آهنگ تصنیف عوض می‌شود و تبدیل به $\frac{6}{8}$ می‌شود، در واقع هنرجو باید، میزانه‌ها را بر اساس (۶ شماره) یا (دو سیاه نقطه دار) ارزیابی کند.

جهت شروع میزان اول از ردیف ۹ که ضد ضرب دارد ابتدا چهار شماره بدهید و روی ضرب ۵ (نیمه دوم ضرب دوم) کلمه یا نیم کلمه را آغاز کنید به مثال توجه کنید:

میزان $\frac{6}{8}$

$$\begin{array}{r} \text{یک میزان ۲ ضربی} = (\quad \square \quad \square \quad \square \quad \square) \\ (۶ \quad ۵ \quad ۴ \quad ۳ \quad ۲ \quad ۱) \\ \hline \quad \quad \quad \square \quad \square \quad \square \quad \square \quad \square \\ \text{ضرب دوم} \quad \quad \quad \text{ضرب اول} \end{array}$$

بدیهی است در صورتیکه بخواهید این مقطع از تصنیف را دوباره بخوانید، باید از ردیف ۹ به طریق گفته شده شماره بدهید و سپس بخوانید. در این مورد و سایر موارد آموزگار مسئله را برای شما توضیح خواهد داد.

جدول نمودار بخش و تجزیه کلمات شعر بر اساس ضرب آهنگ $\frac{6}{8}$ و $\frac{6}{4}$

ردیف	میزان اوّل	میزان دوّم	میزان سوّم	میزان چهارم
۱	□ □ تا به تو أف	تَدَم نظر	□ □ چهره به چه	ره رو به رو
۲	□ □ شرح دهم	غم تو را	□ □ نکته به نُک	ته مو به مو
۳	□ □ ساقی با	قی آز و فا	□ □ باده بده	سبو سبو
۴	□ □ مطرب خوش	نوای را	□ □ تازه به تا	زه نو به نو
۵	□ □ در پی دی	دَن رُخت	□ □ همچو صبا	فتاده ام
۶	□ □ خانه به خا	نه دَر بَدَر	□ □ کوچه به کو	چه کو به کو
۷	□ □ می رَوَد از	فِراق تو	□ □ خون دل آز	دو دیده ام
۸	□ □ دجله به دج	له یِم به یِم	□ □ چشمه به چِش	مه جو به جو
۹	□ □ □ □ ما	را همه شب	نمی بَرَد	خواب ما
۱۰	را همه شب	نمی بَرَد	□ □ خواب ۱۱ ای	
۱۱	خفته رو	زِگار دَر	□ □ یاب ۱۲ ای	خفته رو
۱۲	زِگار دَر	□ □ یاب ۱۳ دَر		
۱۳	بادیه تِش	یگان بِمُر	□ □ دند ۱۴ دَر	بادیه تِش
۱۴	نگان بِمُر	□ □ دند ۱۵ وَز		
۱۵	حِلّه به کو	فِه می رَوَد	□ □ آب ۱۶ وَز	حِلّه به کو
۱۶	فِه می رَوَد	آب		